

Field : Business Administration

Type : Research Article

Received:24.09.2017 - *Corrected*:29.10.2017 - *Accepted*:07.11.2017

Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmeti Alan Çocukların Sosyal Etkinliklere Katılımlarına İlişkin Ailelerinin Değerlendirmeleri

Ali Fuat ERSOY¹, Mustafa HURASAN²

¹ Prof. Dr., Karabük Üniversitesi İİBF Sosyal Hizmet Bölümü, Karabük, TÜRKİYE

² Sosyal Hizmet Uzmanı, TÜRKİYE

E-Posta: alifuatersoy@karabuk.edu.tr

Öz

Bu araştırma, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünce çocuklara sağlanan “Sosyal ve Ekonomik Destek” hizmetinin değerlendirilmesine yönelik olarak yapılmıştır. Araştırmaya Karabük ilinde yaşayan ve en az 6 aydır bu (SED) hizmetten yararlanan çocukların aileleri alınmıştır. Çocuklara sağlanan SED’ in çocuk ve ailesine katkısı, ulaşılabilirliği, çocuğun eğitime, sağlığına, yaşam kalitesine etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan çocukların hizmet sonrası yeni tanıştığı insanlarla iletişimlerinde ilerleme, çevreyi tanımaya olan isteklerinde artış olduğu belirtilmiştir. Eğitim durumlarına bakıldığında, hizmetten faydalanmaya başladıktan sonra derslerinde olumlu yönde bir değişim görülmüştür. Çocukların cinsiyete göre sosyal etkinliklere katılım durumu incelendiğinde, hizmeti alan hem kız hem de erkeklerin sosyal etkinliklere katılımında artış görülmüştür. SED hizmeti adından da anlaşılacağı üzere çocukların ekonomik ve sosyal yoksunluklarıyla ilgilenmektedir. Ailelere yapılan ekonomik desteklerin yanı sıra sosyal desteklerde arttırılmalıdır. Özellikle psiko-sosyal yönden gelişimi akranlarından geri kalmış çocukların sosyalleşmelerini sağlamak için çalışmalar arttırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal hizmet, Aile, sosyal ve ekonomik destek, sosyal etkinlik, çocuk eğitimi

Evaluations of the Families Who Are Provided Social and Economic Support Services

Abstract

This research was conducted to evaluate the "Social and Economic Support" service which is provided to children by General Directorate of Child Services of the Ministry of Family and Social Policy. The families of children who live in Karabük province and benefit from this service for at least 6 months have been taken to the survey. Efforts have been made to determine the impact of the SES is provided to children on the contribution to the child and the family, accessibility, child's education, health and quality of life. According to the results, which are obtained from the research; it is stated that the children who benefit from the SES service have improved their communication with the people they have just met after the service and also their desire to define the environment. When looked at the educational situation, it is seen that the positive change begin in their lessons after they started to benefit from the service. When the participation of children of families using SES services to social activities by sex was examined, the participation of social activities in both girls and boys receiving service increased. It is concerned with the economic and social deprivation of children as understood from the social and economic support service. Especially, work within social services should be enhanced to ensure socialization of children, those who are back from psycho-social developmental peers.

Keywords: Social work, Family, Social and Economic Support, social activity, Child Education

1. Giriş

Aile toplumun temel ünitesidir. Bu temel üniteyi oluşturanlar ise ailedeki bireylerdir. Sağlıklı bireylerin toplum kalkınmasında önemi bilinen bir gerçektir. Bu gerçekten yola çıkarak toplumu ve aileyi oluşturan bireylerin fiziksel sağlıkları kadar ruh sağlıklarının da önemlidir (Erkal, 2012, 109). Ruh sağlığı yerinde bireyler kendini tanıyan, yaptıkları işlerde başarılı, sosyal yaşantısında iyi iletişim kurabilen mutlu olmanın yollarını bilen kişilerdir. Bu özellikleri kazanabilmenin temelinde ise aile vardır. Çocuğun sağlıklı bir kişiliğe sahip olması büyük ölçüde model aldığı anne-baba kişilik yapılarına bağlıdır. Anne babayı model alan çocuk istenen ve istenmeyen davranışları onlardan öğrenecek ve kendisini bu doğrultuda yönlendirebileceklerdir. Çocukların sağlıklı ve mutlu aile ortamlarında yetişmiş olmaları onların öğrendikleri bilgileri hayata geçirmelerini kolaylaştıracaktır (Yörükoğlu, 2007:41). Buna karşın sosyal ve psikolojik açıdan çeşitli nedenlerle yoksunluk içinde bulunan çocuklar gençlik ve yetişkinlik dönemlerinde toplumsal uyum açısından sorunlarla karşımla çıkabileceklerdir. Bu nedenle çeşitli nedenlerle aileleri yanında ya da onlardan ayrı oldukları ortamlarda büyüyen çocukların devletin koruması altında büyümeleri ve gelişmeleri son derece önemlidir (Taşpınar ve diğerleri, 2014: 28).

Bugün çocuk eğitiminin önemli bir bölümünü okullar üstlenmekle birlikte, bu sorumluluk tamamen okullara ve öğretmenlere bırakılamaz. Çünkü çocuklar yaşamlarının büyük bir bölümünü evde aile bireyleri ile etkileşime girerek geçirmektedir. Bu nedenle çocuğun eğitiminde anne babaya düşen sorumluluk çok büyüktür (Aktaş, 2002: 39). Aile bütünlüğünün korunması toplumun devamlılığının ön şartlarından biridir. Bu nedenle devletler sosyal politika olarak çocukların aile yanında bulunmalarını sağlayacak uygulamalar yapmaktadırlar. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından uygulanan korunma kararlı ya da korunma kararı olmaksızın ailesi yanında desteklenen çocuklarla ilgili uygulamalar da bu kapsamda değerlendirilebilir. Çocukların ailesi yanında desteklenmesinin psiko-sosyal gelişimlerine, eğitim başarılarına, ekonomik yaşamlarına, sağlık koşullarına kısacası yaşam kalitelerine olumlu katkılarının olması beklenmektedir (Taşpınar ve diğerleri, 2014: 28). Bu amaçla, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün çocuklara yönelik aile odaklı Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmeti bulunmaktadır. Bu konudaki yönetmelik gereği çocukların aileleri yanında bakımı ve desteklenmesi sağlanmaktadır.

Ailelerin ekonomik mağduriyetlerinin haricinde psiko-sosyal mağduriyetleri de olabilir. Çocuğun maddi ihtiyaçları kadar psiko-sosyal gelişimi de önemlidir. Bu sebeple Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmeti ekonomik desteğin yanı sıra ailelere danışmanlık ve rehberlik hizmeti de sunar.

Bu destek hizmetlerinin değerlendirilmesi, hizmetten yararlanan çocuk ve aileye katkısı, ulaşılabilirliği ve süresi, çocuğun eğitimine, gelişimine, sağlığına, yaşam kalitesine etkilerini ortaya koymak amacıyla bu araştırma yapılmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2015 yılı faaliyet raporu verilerine göre korunma kararlı olup ailesi yanında desteklenen 3.474 ve korunma altına alınmaksızın desteklenen 93.256 olmak üzere toplam olarak 96.730 çocuk sosyal ve ekonomik destek, eğitim ve danışmanlık hizmeti verilerek ailesi veya yakınları yanında desteklenmiştir. Karabük ilinde 1039 adet SED

dosyası incelenmiş ve 320 çocuğun aktif olarak SED hizmetinden yararlandığı tespit edilmiştir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2016). Bu dosyalardan elde edilen bilgiler ışığında, araştırmanın örneklemini en az 6 aydır SED hizmetinden faydalanan ve okul çağında olan 84 çocuk oluşturmuştur. Çeşitli nedenlerle (araştırmaya katılamama, adreste bulunamama vb.) 16 çocuk ve ailesine ulaşılammış ve araştırma kapsamına 68 çocuk alınmıştır. Araştırma verileri anket tekniği ile çocukların yakınlarıyla yüzyüze görüşmeler yapılarak Aralık 2016- Mart 2017 tarihlerinde toplanmıştır. Veriler SPSS 20.0 (Statistical Package for Social Sciences) istatistik programından yararlanılarak değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Araştırmaya katılan ailelerin Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan çocuklarının %44,1'i kız, %55,9'u erkektir.

Araştırmaya katılan ailelerin Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan çocuklarının %29,4'ü ilkokula, %35,3'ü ortaokula ve %35,3'ü liseye devam etmektedir. Çocukların eğitim durumları arasında belirgin bir yüzdelik farkı bulunmamaktadır. Çocukların %7,4'ünün kardeşi bulunmamakta, %47,1'inin 1 kardeşi, %25'inin 2 kardeşi, %10,3'ünün 3 kardeşi, %10,3'ünün 4 ve üzeri kardeşi bulunmaktadır. Kardeş sayılarına göre bakıldığında, çocukların yarısına yakınının tek kardeşi bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan ailelerin Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan çocuklarının yaşadığı evde %45,6'sı 2 veya 3 kişi, %32,4'ü 4 kişi ve %22'si 5 veya daha fazla kişi kalmaktadır. Tabloya bakıldığında çocukların ağırlıklı olarak evde 2-3 kişi yaşadığı görülmektedir. Çocukların %54,4'ü annesiyle, %27,9'u anne ve babasıyla, %13,3'ü akrabalarıyla yaşamaktadır. Ailelerle yapılan anket uygulama sürecinde SED yardımı yapılan çocukla ilgili olarak çocukların daha çok anne ile yaşadığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan ailelerin Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan çocuklarının %61,8'i kirada, %35,3'ü ailelerin kendi evinde, %2,9'u diğer (akrabalarının yanında) yaşamaktadır. SED hizmetten faydalananların büyük çoğunluğu (%61,8) kira ödemektedir.

Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan çocukların, faydalandığı süre olarak değerlendirildiğinde %26,5'i 6-12 ay, %33,8'i 13-24 ay, %20,6'sı 25-36 ay, %19,1'i ise 36 ay ve üzeri verilerine ulaşılmıştır. Yüzdelik değerlere bakıldığında en fazla (%33,8) 13-24 ay çoğunluğu oluşturmaktadır.

Hizmetten faydalanan ailelerin aylık gelirleri incelendiğinde 500-800 TL arası geliri olan ve veriler arasında en çok paya sahip olan (%41,2) dilimdir. 801-1100 TL arası geliri olan %14,7; 1101-1400 TL arası geliri olan %8,8; 1401 ve üzeri geliri olan ise %35,3'tür. Çocuklara verilen SED miktarına bakıldığında 650 TL ve daha az yardım alanlar %20,6; 651-750 TL arasında yardım alanlar %47,1; 751 TL ve üzeri yardım alanlar da %32,4'tür. Verilen SED yardımının çoğunluğunu %47,1 oranıyla 651-750 TL arası oluşturur.

Araştırmaya katılan çocukların demografik bilgilerine bakıldığında cinsiyet, yaş ve eğitim dağılımının oransal olarak birbirine yakın değerlere sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırmaya katılan çocukların yarısına yakınının bir kardeş sahibi olduğu, yarısından fazlasının kirada oturduğu ve tek ebeveyn olarak annesiyle yaşadığı, çoğunlukla da ikamet edilen evde üç ya da dört kişi yaşadıkları bilgisine ulaşılmıştır.

Bunun yanında araştırmaya katılan çocukların çok büyük bir kısmının engel durumu, devamlı ilaç kullanımı ve kronik hastalığı bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan ailelerin yaklaşık yarısının yapılan SED yardımının haricinde herhangi bir geliri bulunmamaktadır ve yapılan bu yardımda ailelere verilen para miktarı genellikle 651-750 TL civarındadır.

Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan ailelere göre, %77,9'u evini her açıdan uygun koşulda bulmaktadır. Evini uygun koşullarda bulmayanlardan ise %27,9'u birey sayısına göre evin yetersiz olduğunu, %32,6'sı aile evin ısınma sorununun olduğunu, %39,5'i aile ise evin sağlık açısından sorunlu olduğunu düşünmektedir.

Evini her açıdan uygun koşulda bulmayan aileler %22,1 iken, evinin sağlık açısından sorunlu olduğunu düşünen aileler %39,5'tir. Buna göre bazı ailelerin evlerinin sorunlu olmasına rağmen evini her açıdan uygun koşulda görmesi, bu konudaki cevapların gerçekçi olmadığını düşündürmektedir. Bunun nedeninde buldukları çevreden koparılmış ihtimalini düşünüyor olmalarından kaynaklanabilir.

Tablo 1. Çocukların Cinsiyetine Göre Okul Başarı Durumu

		Başarı Durumu									
		SED Öncesi					Toplam	SED Sonrası			
Çocuğun Cinsiyeti		Zayıf	Orta	İyi	Pekiyi	Zayıf		Orta	İyi	Pekiyi	
Kız	f	5	3	7	15	30	1	6	8	15	30
	%	16,7	10,0	23,3	50,0	100,0	3,3	20,0	26,7	50,0	100,0
Erkek	f	3	9	9	17	38	7	7	8	16	38
	%	7,9	23,7	23,7	44,7	100,0	18,4	18,4	21,1	42,1	100,0
Toplam	f	8	12	16	32	68	8	13	16	31	68
	%	11,8	17,6	23,5	47,1	100,0	11,8	19,1	23,5	45,6	100,0

Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan ailelerin çocuklarının okul başarı durumlarına bakıldığında, hizmetten faydalanmaya başladıktan sonra kızların derslerinde pozitif yönde bir değişim görülürken (dersi zayıf olan kızların oranı %16,7'den %3,3'e düşmüştür), erkeklerin derslerinde negatif yönde bir değişim (dersi zayıf olan erkeklerin oranı %7,9'dan %18,4'e artmıştır) görülmüştür (Tablo 1).

Sosyal ve Ekonomik Destek hizmeti etkisi dışında çocukların derslerindeki değişimin sebeplerinden biri çocukların sınıfının yükselmesi ve derslerinin zorlaşması olabilir.

Tablo 2. Çocukların Cinsiyetine Göre Sosyal Etkinliklere Katılım Durumu

Çocuğun Cinsiyeti		Sosyal Etkinliklere Katılım Durumu					
		SED Öncesi		Toplam	SED Sonrası		Toplam
		Evet	Hayır		Evet	Hayır	
Kız	f	7	23	30	16	14	30
	%	23,3	76,7	100,0	53,3	46,7	100,0
Erkek	f	11	27	38	23	15	38
	%	28,9	71,1	100,0	60,5	39,5	100,0
Toplam	f	18	50	68	39	29	68
	%	26,5	73,5	100,0	57,4	42,6	100,0

Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan ailelerin çocuklarının cinsiyete göre sosyal etkinliklere katılım durumu incelendiğinde, hizmeti alan tüm çocukların sosyal etkinliklere katılımında artış (%26,5'ten %57,4'e) görülmüştür. Hizmeti almaya başladıktan sonra her iki cinsiyetin de (kızlar %23,3'ten %53,3'e; erkekler %28,9'dan %60,5'e) sosyal etkinliklere katılımında artış olduğu belirgin şekilde görülmektedir (Tablo 2).

Faydalanan hizmet sonrasında maddi durumu iyileşen ve kendini daha güvende hisseden çocukların özgüveninin arttığı ve buna bağlı olarak sosyalleştiği düşünülmektedir.

Tablo 3. Çocukların Cinsiyetine Göre Ev Ödevlerini Yapma Durumu

Çocuğun Cinsiyeti		Ev Ödevlerini Yapma Durumu					
		SED Öncesi		Toplam	SED Sonrası		Toplam
		Evet	Hayır		Evet	Hayır	
Kız	f	28	2	30	29	1	30
	%	93,3	6,7	100,0	96,7	3,3	100,0
Erkek	f	35	3	38	33	5	38
	%	92,1	7,9	100,0	86,8	13,2	100,0
Toplam	f	63	5	68	62	6	68
	%	92,6	7,4	100,0	91,2	8,8	100,0

Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan ailelerin çocuklarının cinsiyete göre ev ödevlerini yapma durumları incelendiğinde, çocukların tamamına yakını (hizmetten önce %92,6; hizmetten sonra %91,2) ödevlerini yapmaktadır. İki cinsiyet arasında belirgin bir fark göze çarpmamakla birlikte SED sonrası kızlarda oransal olarak küçük bir değişim görülmektedir.

Tablo 4. Çocukların Cinsiyetine Göre Grup Oyunlarına Katılma Durumu

Çocuğun Cinsiyeti		Grup Oyunlarına Katılma Durumu					
		SED Öncesi		Toplam	SED Sonrası		Toplam
		Evet	Hayır		Evet	Hayır	
Kız	f	22	8	30	26	4	30
	%	73,3	26,7	100,0	86,7	13,3	100,0
Erkek	f	28	10	38	35	3	38
	%	73,7	26,3	100,0	92,1	7,9	100,0
Toplam	f	50	18	68	61	7	68
	%	73,5	26,5	100,0	89,7	10,3	100,0

Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan ailelerin çocuklarının cinsiyete göre grup oyunlarına katılım durumları incelendiğinde, her iki cinsiyetin de (kızlarda %73,3'ten %86,7'ye; erkeklerde %73,7'den %92,1'e) grup oyunlarına katılımlarında hizmet sonrası artış görülmüştür. Bu durum SED hizmeti alan çocukların kendilerini maddi açıdan güvende hissetmelerinden dolayı akranlarıyla daha iyi ilişkiler kurduğu söylenebilir.

Tablo 5. Çocukların Yaşına Göre Sosyal Etkinliklere Katılım Durumu

Çocuğun Yaşı		Sosyal Etkinliklere Katılım Durumu					
		SED Öncesi		Toplam	SED Sonrası		Toplam
		Evet	Hayır		Evet	Hayır	
6-9 yaş	f	4	15	19	10	9	19
	%	21,1	78,9	100,0	52,6	47,4	100,0
10-13 yaş	f	5	14	19	14	5	19
	%	26,3	73,7	100,0	73,7	26,3	100,0
14 yaş ve üzeri	f	9	21	30	15	15	30
	%	30	70,0	100,0	50,0	50,0	100,0
Toplam	f	18	50	68	39	29	68
	%	26,5	73,5	100,0	57,4	42,6	100,0

Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan ailelerin çocuklarının yaşına göre sosyal etkinliklere katılım durumları incelendiğinde, bütün yaş gruplarında hizmet almaya başladıktan sonra yaklaşık iki kat artış görülmektedir. En fazla artış 10-13 yaş aralığında (%26,3'ten %73,7'ye yükselmiştir) gerçekleşmiştir.

Yukarıdaki verilerden de anlaşıldığı üzere en çok sosyalleşen yaş grubu olan 10-13 yaş arası çocukların, Erikson'un psiko-sosyal gelişim aşamalarına göre çalışkanlığa karşı yetersizlik duygusu döneminden, kimlik kazanmaya karşı kimlik karmaşası dönemine geçiş evresine denk geldiği görülmektedir.

Tablo 6. Çocukların SED Hizmetinden Faydalandığı Süreye Göre Sosyal Etkinliklere Katılım Durumu

SED Hizmetinden Faydalanılan	Sosyal Etkinliklere Katılım Durumu						
	SED Öncesi		Toplam	SED Sonrası		Toplam	
	Evet	Hayır		Evet	Hayır		
6-12	f	8	10	18	13	5	18
	%	44,4	55,6	100,0	72,2	27,8	100,0
13-24	f	4	19	23	13	10	23
	%	17,4	82,6	100,0	56,5	43,5	100,0
25-36	f	1	13	14	8	6	14
	%	7,1	92,9	100,0	57,1	42,9	100,0
37 ve üzeri	f	5	8	13	5	8	13
	%	38,5	61,5	100,0	38,5	61,5	100,0
Toplam	f	18	50	68	39	29	68
	%	26,5	73,5	100,0	57,4	42,6	100,0

Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan ailelerin hizmetten faydalandığı süreye göre sosyal etkinliklere katılım durumu incelendiğinde, hizmetten faydalanmaya başlamadan önce çocukların sosyal etkinliklere katılım durumu düşük (%26,5) iken, hizmetten faydalanmaya başladıktan sonra iyileşen ekonomik durumun etkisiyle çocukların sosyal etkinliklere katılım durumunda artış (%57,4) görülmüştür. Sosyal etkinliklere katılım durumunun en fazla arttığı ay aralığı ise 25-36 ay arasındır (%7,1'den %57,1'e).

Tablo 6'da da belirtildiği gibi faydalanılan hizmet sonrasında maddi durumu iyileşen ve kendini daha güvende hisseden çocukların özgüveninin arttığı ve buna bağlı olarak sosyalleştiği düşünülmektedir.

Tablo 7. Ailenin Aylık Gelirine Göre Çocukların Sosyal Etkinliklere Katılım Durumu

Aylık Gelir		Sosyal Etkinliklere Katılım Durumu					
		SED Öncesi		Toplam	SED Sonrası		Toplam
		Evet	Hayır		Evet	Hayır	
800 TL ve altı	f	9	19	28	16	12	28
	%	32,1	67,9	100,0	57,1	42,9	100,0
801-1400 TL	f	1	15	16	10	6	16
	%	6,3	93,7	100,0	62,5	37,5	100,0
1401 TL ve üzeri	f	8	16	24	13	11	24
	%	33,3	66,7	100,0	54,2	45,8	100,0
Toplam	f	18	50	68	39	29	68
	%	26,5	73,5	100,0	57,4	42,6	100,0

Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetinden faydalanan ailelerin aylık gelirine göre sosyal etkinliklere katılım durumu incelendiğinde, hizmetten faydalanmaya başladıktan sonra ailelerin aylık gelirinin artmasıyla birlikte çocukların sosyal etkinliklere katılım durumlarında da artış görülmüştür. Bu artış SED öncesi %26,5'ten % 57,4' e çıkararak kendini göstermiştir. Gelir gruplarına göre bakıldığında, en yüksek artışın hizmet almaya başlamalarıyla birlikte 801-1100 TL arası gelire sahip olan ailelerin çocuklarında (%6,3'dan %62,5'e) olduğu görülmüştür.

Aylık gelir miktarı gözetmeksizin çocukların sosyal etkinliklere katılım durumu incelendiğinde, hizmetten faydalanmaya başladıktan sonra çocukların sosyal etkinliklere katılımının iki katına çıktığı da tabloda görülmektedir.

4. Sonuç

Araştırmaya konu olan Sosyal ve Ekonomik Destek hizmeti, istismar edilmeyen ancak maddi yoksunluklar dolayısıyla aile yanında bakımında güçlükler yaşanan çocuklar için yapılan, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın hizmetlerinden birisidir. Çocuğun kurum bakımı yerine aile yanında bakımı için aileye sağlanan bu hizmet, maddi kaynak sağlayarak çocuğun bakımının ihmal edilmemesini amaçlamaktadır. Bu hizmet çocuğun kendini gerçekleştirmesine ve geliştirmesine, daha kaliteli bir yaşam sürmesine, sosyal bir birey olarak yetişmesine olanak sağlar.

Bu yaşlarda çocuğun sosyalleşmesi gelecek için son derece önemlidir. Ekonomik yönden zayıf olan ailelerde çocuklar sosyal bakımdan da zayıf olabilmektedir. Bu nedenle sosyal ve ekonomik yönden yetersizlik içinde olan, özellikle çocuklu ailelere çocuklar için ekonomik ve sosyal destek sağlanmalıdır.

Çocukların sosyal etkinliklere katılımlarına bakıldığında, çocuklar sosyal ve ekonomik destekten sonra sosyal etkinliklere daha fazla katılmaktadır. Bu durum bu uygulamaların yaygınlaştırılmasını, mümkün olduğunca daha fazla sosyal ve ekonomik destek sağlanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Karabük İl Müdürlüğü'ne bağlı Sosyal ve Ekonomik Destek Birimi, Müracaatçı dosyaları, Aralık 2016.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2013). "Kurum Bakım Türlerinin Etki Analizi", Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara: Viza Yayıncılık (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetlerinin Değerlendirilmesi Projesi, Araştırma Sonuç Raporu'ndan alıntı yapılmıştır).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2015). "2015 yılı faaliyet raporu", (<http://cocukhizmetleri.aile.gov.tr/data/544e2471369dc318044059a0/Sed%20Y%C3%B6netim%20.pdf> sayfasından 12.12.2016 tarihinde erişilmiştir.)

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). "2016 yılı faaliyet raporu", (<http://cocukhizmetleri.aile.gov.tr/data/544e2899369dc318044059c3/2016.pdf> sayfasından 23.03.2017 tarihinde erişilmiştir.)

Aktaş, A. Y. (2002). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Okul Aile İşbirliği Çalışmaları İle Anne-Baba Eğitim Programı Uygulamaları", Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22 (2), 31-41

Erkal, M. (2011). Sosyoloji. Der yayınları.

Özateş, Ö. S. (2009). "Sosyal Hizmet Uzmanlarının 'Aileye Dönüş Ve Aile Yanında Destek Projesi'nin Uygulama Sürecine İlişkin Değerlendirmeleri", Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Taşpınar, M., Karataş, K., Gelişli, Y. ve arkadaşları (2014). "Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetlerinin Değerlendirilmesi Projesi", Araştırma Sonuç Raporu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

Yörükoğlu, A. (2007). Değişen toplumlarda aile ve çocuk. Özgür yayınları